മലയാളഗുരു
(മലയാളം റിസർച്ച് ജേണൽ)
(Open Access, Double-Blind Peer Reviewed Journal)
ISSN Online: 3108-0960 ISSN Print: 3139-2172
EDUSCHOOL ACADEMIC RESEARCH & PUBLISHERS

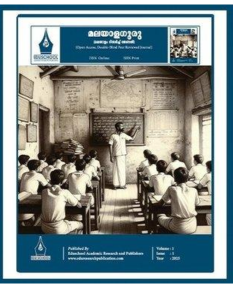

സോഷ്യൽ മീഡിയയുടെ സാമൂഹിക ആഘാതം: സമകാലിക സമൂഹത്തിലെ ആശയവിനിമയ പരിവർത്തനത്തിന്റെ വിമർശനാത്മക വിശകലനം

Akhila Raj. K

Assistant Professor, Department of Malayalam, Annai Fathima College, Madurai, Tamil Nadu, India.

Article information

Received:15th October 2025
Received in revised form:20th November 2025
Accepted:22nd December 2025
Available online:25th January 2026

Volume:2
Issue: 1
DOI: https://doi.org/10.63090/MG/3108.0960.0021

Abstract

Social media is one of the most important contributions of technology in the 21st century. Social media, which has fundamentally transformed the nature of human communication and the formation of social relationships, has had complex implications for contemporary society. This study conducts a critical analysis of the social impact of social media. It examines the shift in communication paradigms, the reconstruction of social relationships, new dimensions of information dissemination, the mobilization of social movements, and issues of privacy and security. The aim of this article is to balance the pros and cons of social media, using media ecology and social constructivism as theoretical frameworks.

സാരാംശം

ഇരുപത്തിയൊന്നാം നൂറ്റാണ്ടിലെ സാങ്കേതിക വിദ്യയുടെ അത്യധികം പ്രധാനപ്പെട്ട സംഭാവനകളിലൊന്നാണ് സോഷ്യൽ മീഡിയ. മനുഷ്യ ആശയവിനിമയത്തിന്റെ സ്വഭാവത്തെയും സാമൂഹിക ബന്ധങ്ങളുടെ രൂപീകരണത്തെയും അടിസ്ഥാനപരമായി പരിവർത്തനം ചെയ്ത സോഷ്യൽ മീഡിയ, സമകാലിക സമൂഹത്തിൽ സങ്കീർണ്ണമായ പ്രത്യാഘാതങ്ങൾ സൃഷ്ടിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഈ പഠനം സോഷ്യൽ മീഡിയയുടെ സാമൂഹിക ആഘാതത്തെക്കുറിച്ചുള്ള വിമർശനാത്മക വിശകലനം നടത്തുന്നു. ആശയവിനിമയ മാതൃകകളിലെ മാറ്റം, സാമൂഹിക ബന്ധങ്ങളുടെ പുനർനിർമ്മാണം, വിവരപ്രചാരണത്തിന്റെ പുതിയ മാനങ്ങൾ, സാമൂഹിക പ്രസ്ഥാനങ്ങളുടെ സമാഹരണം, സ്വകാര്യതയുടെയും സുരക്ഷയുടെയും പ്രശ്നങ്ങൾ എന്നിവ പരിശോധിക്കുന്നു. സൈദ്ധാന്തിക ചട്ടക്കൂടായി മാധ്യമ സാമ്പത്തിക വിജ്ഞാനശാസ്ത്രവും (media ecology) സാമൂഹിക നിർമ്മിതി സിദ്ധാന്തവും (social constructivism) ഉപയോഗിച്ച്, സോഷ്യൽ മീഡിയയുടെ ഗുണദോഷങ്ങളെ സന്തുലിതമായി വിലയിരുത്തുകയാണ് ഈ ലേഖനത്തിന്റെ ലക്ഷ്യം.

പ്രധാന വാക്കുകൾ:- സോഷ്യൽ മീഡിയ, ആശയവിനിമയ പരിവർത്തനം, സാമൂഹിക ബന്ധങ്ങൾ,ഡിജിറ്റൽ സ്വത്വനിർമ്മാണം, പൊതുമണ്ഡലം, സ്വകാര്യതയും മാനസിക ആരോഗ്യം

ആമുഖം

ഇരുപത്തിയൊന്നാം നൂറ്റാണ്ടിലെ സമൂഹത്തെ നിർണായകമായി രൂപപ്പെടുത്തിയ

സാങ്കേതിക വിദ്യകളിൽ പ്രധാനപ്പെട്ടത് സോഷ്യൽ മീഡിയയാണ്. ഫേസ്ബുക്ക്, ട്വിറ്റർ, ഇൻസ്റ്റഗ്രാം, വാട്സ്ആപ്പ് തുടങ്ങിയ പ്ലാറ്റ്ഫോമുകൾ ദശലക്ഷക്കണക്കിന് ആളുകളെ തൽസമയം ബന്ധിപ്പിക്കുന്ന ഒരു ആഗോള ശൃംഖല സൃഷ്ടിച്ചു. 2024ലെ കണക്കുകൾ പ്രകാരം, ലോകജനസംഖ്യയുടെ 62 ശതമാനത്തോളം പേർ സോഷ്യൽ മീഡിയ ഉപയോഗിക്കുന്നവരാണ്.[1] ഈ വ്യാപകമായ ഉപയോഗം മനുഷ്യ ആശയവിനിമയത്തിന്റെ സ്വഭാവത്തെയും സാമൂഹിക ബന്ധങ്ങളുടെ രൂപീകരണത്തെയും അടിസ്ഥാനപരമായി മാറ്റിമറിച്ചിട്ടുണ്ട്.

സോഷ്യൽ മീഡിയയുടെ സാമൂഹിക ആഘാതം ബഹുമുഖവും സങ്കീർണ്ണവുമാണ്. ഒരു വശത്ത് അത് ജനാധിപത്യവൽക്കരണം, വിവര പ്രചാരണം, സാമൂഹിക ഐക്യദാർഢ്യം എന്നിവ പ്രോത്സാഹിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. മറുവശത്ത്, തെറ്റായ വിവരങ്ങളുടെ വ്യാപനം, സ്വകാര്യതാ ലംഘനം, സൈബർ ബുള്ളിയിംഗ്, മാനസിക ആരോഗ്യ പ്രശ്നങ്ങൾ തുടങ്ങിയ നിഷേധാത്മക പ്രത്യാഘാതങ്ങളും പ്രകടമായിട്ടുണ്ട്. ഈ പഠനത്തിലൂടെ, സോഷ്യൽ മീഡിയ സൃഷ്ടിച്ച ആശയവിനിമയ പരിവർത്തനത്തിന്റെ വിവിധ മാനങ്ങൾ വിമർശനാത്മകമായി പരിശോധിക്കുകയാണ് ഉദ്ദേശ്യം.

ഈ ഗവേഷണത്തിന്റെ പ്രധാന ചോദ്യങ്ങൾ ഇവയാണ്: സോഷ്യൽ മീഡിയ എങ്ങനെ പരമ്പരാഗത ആശയവിനിമയ മാതൃകകളെ പുനർനിർമ്മിച്ചിട്ടുണ്ട്? സാമൂഹിക ബന്ധങ്ങളുടെ സ്വഭാവത്തിൽ എന്തെല്ലാം മാറ്റങ്ങൾ സംഭവിച്ചിട്ടുണ്ട്? വിവരപ്രചാരണത്തിലും പൊതുമണ്ഡലത്തിലും (public sphere) സോഷ്യൽ മീഡിയയുടെ പങ്ക് എന്താണ്? മലയാളി സമൂഹത്തെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ഈ പ്രശ്നങ്ങൾക്ക് പ്രത്യേക പ്രസക്തിയുണ്ട്, കാരണം കേരളത്തിൽ സോഷ്യൽ മീഡിയയുടെ വ്യാപനം അസാധാരണമായ തോതിൽ ഉയർന്നതാണ്.

സൈദ്ധാന്തിക ചട്ടക്കൂട്

ഈ പഠനം രണ്ട് പ്രധാന സൈദ്ധാന്തിക സമീപനങ്ങളെ അടിസ്ഥാനമാക്കിയുള്ളതാണ്: മാർഷൽ മക്ലൂഹാന്റെ മാധ്യമ സാമ്പത്തിക വിജ്ഞാനശാസ്ത്രവും (media ecology) സാമൂഹിക നിർമ്മിതി സിദ്ധാന്തവും (social constructivism).

മക്ലൂഹാൻ "മാധ്യമം തന്നെയാണ് സന്ദേശം" എന്ന പ്രസിദ്ധമായ പ്രസ്താവനയിലൂടെ സ്ഥാപിച്ചത്, ആശയവിനിമയ മാധ്യമങ്ങൾ കേവലം വിവരങ്ങൾ കൈമാറുന്ന നിഷ്പക്ഷ ഉപകരണങ്ങളല്ല എന്നാണ്.[2] മാധ്യമത്തിന്റെ സ്വഭാവം തന്നെ ആശയവിനിമയത്തിന്റെ രൂപത്തെയും അതിന്റെ സാമൂഹിക പ്രത്യാഘാതങ്ങളെയും നിർണയിക്കുന്നു. സോഷ്യൽ മീഡിയയുടെ സാങ്കേതിക സവിശേഷതകൾ - തൽസമയ ആശയവിനിമയം, ബഹുമുഖ പ്രതികരണം, അൽഗോരിതം അടിസ്ഥാനമാക്കിയുള്ള ഉള്ളടക്ക വിതരണം - ആശയവിനിമയത്തിന്റെ സ്വഭാവത്തെയും സാമൂഹിക ബന്ധങ്ങളെയും രൂപപ്പെടുത്തുന്നു.

സാമൂഹിക നിർമ്മിതി സിദ്ധാന്തം, പീറ്റർ ബെർഗറും തോമസ് ലക്ക്മാനും വികസിപ്പിച്ചത്, സാമൂഹിക യാഥാർത്ഥ്യം മനുഷ്യരുടെ പരസ്പര പ്രവർത്തനത്തിലൂടെ നിർമ്മിക്കപ്പെടുന്നു എന്ന് വാദിക്കുന്നു.[3] സോഷ്യൽ മീഡിയ പ്ലാറ്റ്ഫോമുകളിൽ ഉപയോക്താക്കൾ തങ്ങളുടെ സ്വത്വവും സാമൂഹിക ബന്ധങ്ങളും പുനർനിർമ്മിക്കുന്നു. ഓൺലൈൻ ആത്മപ്രകടനം, ഡിജിറ്റൽ സ്വത്വം (digital identity), വെർച്ച്വൽ കമ്മ്യൂണിറ്റികൾ എന്നിവ ഈ സൈദ്ധാന്തിക സമീപനത്തിലൂടെ മനസ്സിലാക്കാവുന്നതാണ്.

ജുർഗൻ ഹാബർമാസിന്റെ പൊതുമണ്ഡല സിദ്ധാന്തവും (public sphere theory) ഈ പഠനത്തിന് പ്രസക്തമാണ്.[4] ഹാബർമാസ് പൊതുമണ്ഡലത്തെ യുക്തിസഹമായ ചർച്ചകളുടെ ഇടമായി കാണുന്നു, അവിടെ പൗരന്മാർ പൊതു താല്പര്യ വിഷയങ്ങളിൽ സംവദിക്കുന്നു. സോഷ്യൽ മീഡിയ പുതിയ തരത്തിലുള്ള ഡിജിറ്റൽ പൊതുമണ്ഡലം സൃഷ്ടിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിലും, അതിന്റെ ഗുണനിലവാരത്തെക്കുറിച്ച് ചർച്ചകൾ നിലനിൽക്കുന്നു.

ആശയവിനിമയ മാതൃകകളിലെ പരിവർത്തനം

സോഷ്യൽ മീഡിയയുടെ പ്രധാന സംഭാവന ആശയവിനിമയത്തിന്റെ അടിസ്ഥാന ഘടനയിലെ മാറ്റമാണ്. പരമ്പരാഗത മാധ്യമങ്ങൾ - പത്രം, റേഡിയോ, ടെലിവിഷൻ - ഏകദിശീയമായ (one-to-many) ആശയവിനിമയ മാതൃകയെ പിന്തുടർന്നു. സോഷ്യൽ മീഡിയ ഇതിനെ ബഹുമുഖ (many-to-many) മാതൃകയാക്കി മാറ്റി.[5] ഓരോ ഉപയോക്താവും ഉള്ളടക്കം സൃഷ്ടിക്കാനും പ്രചരിപ്പിക്കാനും കഴിവുള്ള സജീവ പങ്കാളിയായി മാറി.

ഈ മാറ്റം കേവലം സാങ്കേതികമല്ല; അത് അധികാര ബന്ധങ്ങളിലെ പുനർവിതരണവുമാണ്. സന്ദേശങ്ങളുടെ ഉത്പാദനത്തിലും വിതരണത്തിലും ഉണ്ടായിരുന്ന സ്ഥാപനങ്ങളുടെ കുത്തക തകർന്നു. ഇത് ജനാധിപത്യവൽക്കരണത്തിന് കാരണമായെങ്കിലും, വിവര അരാജകത്വത്തിനും ദുരുപയോഗത്തിനും വഴിയൊരുക്കി. "ഗേറ്റ്കീപ്പിംഗ്" (gatekeeping) എന്ന പാരമ്പര്യ മാധ്യമ പ്രവർത്തനം ദുർബലമായി, ഇത് ഉള്ളടക്കത്തിന്റെ ഗുണനിലവാരത്തിലെയും വിശ്വാസ്യതയിലെയും പ്രശ്നങ്ങൾ സൃഷ്ടിച്ചു.

സോഷ്യൽ മീഡിയയിലെ ആശയവിനിമയത്തിന്റെ മറ്റൊരു പ്രത്യേകത തൽസമയ സ്വഭാവവും (synchronous nature) അതിന്റെ അളവുകളുമാണ് (scale). ഒരു സന്ദേശത്തിന് സെക്കൻഡുകൾക്കകം ദശലക്ഷക്കണക്കിന് ആളുകളിൽ എത്താനുള്ള കഴിവ് അഭൂതപൂർവമാണ്. എന്നാൽ ഈ വേഗതയും വ്യാപനവും ചിലപ്പോൾ യുക്തിസഹമായ ചിന്തയെയും പരിശോധനയെയും ഇല്ലാതാക്കുന്നു. "വൈറൽ" എന്ന പ്രതിഭാസം വികാരാധിഷ്ഠിതവും സെൻസേഷണൽ ഉള്ളടക്കത്തെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നു.

ഭാഷാപരമായ തലത്തിൽ, സോഷ്യൽ മീഡിയ പുതിയ ആശയവിനിമയ രീതികൾ സൃഷ്ടിച്ചു. ഇമോജികൾ, ഹാഷ്ടാഗുകൾ, മീമുകൾ, ചുരുക്കെഴുത്തുകൾ എന്നിവ സോഷ്യൽ മീഡിയ ഭാഷയുടെ അവിഭാജ്യഘടകങ്ങളായി മാറി. മലയാളത്തിൽ, "Manglish" (മലയാളം ഇംഗ്ലീഷ് ലിപിയിൽ) പോലുള്ള സങ്കര ഭാഷാരൂപങ്ങൾ വ്യാപകമായി. ഈ ഭാഷാപരിവർത്തനം സാംസ്കാരിക സ്വത്വത്തെയും സ്വാധീനിക്കുന്നു.

സാമൂഹിക ബന്ധങ്ങളുടെ പുനർനിർമ്മാണം

സോഷ്യൽ മീഡിയ സാമൂഹിക ബന്ധങ്ങളുടെ രൂപീകരണത്തെയും പരിപാലനത്തെയും അടിസ്ഥാനപരമായി മാറ്റിമറിച്ചു. മാനുവൽ കാസ്റ്റൽസിന്റെ "നെറ്റ്വർക്ക് സൊസൈറ്റി" സങ്കല്പം ഈ പ്രതിഭാസത്തെ വിശദീകരിക്കുന്നു.[6] പരമ്പരാഗത സാമൂഹിക ബന്ധങ്ങൾ ഭൂമിശാസ്ത്രപരമായ സാമീപ്യത്തെയും മുഖാമുഖ ആശയവിനിമയത്തെയും അടിസ്ഥാനമാക്കിയുള്ളവയായിരുന്നു. സോഷ്യൽ മീഡിയ ഭൂമിശാസ്ത്രപരമായ അതിർത്തികളെ മറികടന്ന് പൊതുതാല്പര്യങ്ങളെയും മൂല്യങ്ങളെയും അടിസ്ഥാനമാക്കിയുള്ള "നെറ്റ്വർക്ക് വ്യക്തിവാദം" (networked individualism) സൃഷ്ടിച്ചു.

ഫേസ്ബുക്കും മറ്റ് പ്ലാറ്റ്ഫോമുകളും "സുഹൃത്തുക്കൾ" എന്ന ആശയത്തെ പുനർനിർവചിച്ചു. ഒരാൾക്ക് ആയിരക്കണക്കിന് "സുഹൃത്തുക്കളോ" "ഫോളോവേഴ്സോ" ഉണ്ടാകാം, എന്നാൽ ഇത്തരം ബന്ധങ്ങളുടെ ആഴവും ഗുണനിലവാരവും വിമർശനാത്മകമായി പരിശോധിക്കേണ്ടതുണ്ട്. ഷെറി ടർക്കിൾ "ഒരുമിച്ച് ഏകാന്തത" (alone together) എന്ന പ്രസിദ്ധമായ വാചകത്തിലൂടെ, സോഷ്യൽ മീഡിയ ബന്ധിതതയുടെ ഒരു മിഥ്യ സൃഷ്ടിക്കുകയും യഥാർത്ഥ ആഴമുള്ള മനുഷ്യബന്ധങ്ങളെ ദുർബലപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്യുന്നുവെന്ന് വാദിക്കുന്നു.[7]

മറുവശത്ത്, സോഷ്യൽ മീഡിയ അകന്നുപോയ ബന്ധങ്ങളെ പുനഃസ്ഥാപിക്കാനും ദൂരെയുള്ളവരുമായി നിരന്തര ബന്ധം നിലനിർത്താനും സഹായിച്ചിട്ടുണ്ട്. പ്രത്യേകിച്ച് പ്രവാസികൾക്ക് സോഷ്യൽ മീഡിയ മാതൃരാജ്യവുമായുള്ള ബന്ധം നിലനിർത്തുന്നതിൽ നിർണായക പങ്ക് വഹിക്കുന്നു. മലയാളി പ്രവാസികൾ വാട്സ്ആപ്പ് ഗ്രൂപ്പുകളിലൂടെയും ഫേസ്ബുക്കിലൂടെയും കേരളത്തിലെ സാമൂഹിക-രാഷ്ട്രീയ സംഭവങ്ങളിൽ സജീവമായി പങ്കെടുക്കുന്നു.

"സോഷ്യൽ ക്യാപിറ്റൽ" (social capital) എന്ന ആശയവും പ്രസക്തമാണ്. റോബർട്ട് പുട്ട്നാം വിശദീകരിച്ചതുപോലെ, സാമൂഹിക ബന്ധങ്ങൾ വ്യക്തികൾക്കും സമൂഹത്തിനും മൂല്യം സൃഷ്ടിക്കുന്നു.[8] സോഷ്യൽ മീഡിയ "ബോണ്ടിംഗ് ക്യാപിറ്റൽ" (അടുത്ത ബന്ധങ്ങൾ) കുറയ്ക്കുമെങ്കിലും "ബ്രിഡ്ജിംഗ് ക്യാപിറ്റൽ" (വൈവിധ്യമാർന്ന ബന്ധങ്ങൾ) വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നു എന്ന പഠനങ്ങളുണ്ട്.

സ്വത്വനിർമ്മാണവും ആത്മപ്രകടനവും

സോഷ്യൽ മീഡിയ സ്വത്വനിർമ്മാണത്തിന്റെ (identity construction) പുതിയ സാധ്യതകളും വെല്ലുവിളികളും സൃഷ്ടിച്ചു. ഏർവിംഗ് ഗോഫ്മാന്റെ "നാടകീയ സിദ്ധാന്തം" (dramaturgical theory) അനുസരിച്ച്, വ്യക്തികൾ സാമൂഹിക ഇടങ്ങളിൽ തങ്ങളുടെ സ്വത്വം പ്രകടിപ്പിക്കുന്നത് ഒരു പ്രകടനമാണ്.[9] സോഷ്യൽ മീഡിയയിൽ ഈ പ്രകടനം കൂടുതൽ സൂക്ഷ്മമായി നിയന്ത്രിക്കപ്പെടുകയും സംവിധാനം ചെയ്യപ്പെടുകയും ചെയ്യുന്നു.

ഉപയോക്താക്കൾ അവരുടെ പ്രൊഫൈലുകളിലൂടെ ഒരു "ഇച്ഛാപൂർവമായ സ്വത്വം" (curated self) സൃഷ്ടിക്കുന്നു. ഫോട്ടോകൾ, പോസ്റ്റുകൾ, സ്റ്റാറ്റസ് അപ്ഡേറ്റുകൾ എന്നിവയിലൂടെ അവർ അവതരിപ്പിക്കാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്ന ഒരു പതിപ്പ് സൃഷ്ടിക്കുന്നു. ഇത് നിരന്തരമായ സ്വയം നിരീക്ഷണത്തിനും (self-surveillance) സാമൂഹിക താരതമ്യത്തിനും (social comparison) കാരണമാകുന്നു. "ലൈക്കുകളുടെയും" "ഷെയറുകളുടെയും" അടിസ്ഥാനത്തിൽ സ്വയം മൂല്യനിർണയം നടത്തുന്ന പ്രവണത മാനസിക ആരോഗ്യ പ്രശ്നങ്ങൾ സൃഷ്ടിക്കുന്നു.

ഇൻസ്റ്റഗ്രാമും സ്നാപ്ചാറ്റും പോലുള്ള ദൃശ്യാധിഷ്ഠിത പ്ലാറ്റ്ഫോമുകൾ രൂപഭംഗിയെയും (physical appearance) ജീവിതശൈലിയെയും കേന്ദ്രീകരിച്ച് അതിരുകടന്ന ആത്മപ്രകടനം പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നു. "ഇൻഫ്ലുവൻസർ" സംസ്കാരം ഉപഭോക്തൃവാദവുമായി (consumerism) ബന്ധപ്പെട്ട സ്വത്വരൂപങ്ങൾ പ്രചരിപ്പിക്കുന്നു. യുവാക്കളിൽ, പ്രത്യേകിച്ച് പെൺകുട്ടികളിൽ, ശരീരപ്രതിച്ഛായ പ്രശ്നങ്ങൾ (body image issues) സോഷ്യൽ മീഡിയയുമായി ബന്ധപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

വിവരപ്രചാരണവും പൊതുമണ്ഡലവും

സോഷ്യൽ മീഡിയ വിവര പ്രചാരണത്തിലും രാഷ്ട്രീയ പൊതുമണ്ഡലത്തിലും വലിയ മാറ്റങ്ങൾ സൃഷ്ടിച്ചു. ഒരു വശത്ത്, അത് വിവര ജനാധിപത്യവൽക്കരണം പ്രോത്സാഹിപ്പിച്ചു. പാരമ്പര്യ മാധ്യമങ്ങളുടെ കുത്തക തകർന്നു, പൗരപത്രപ്രവർത്തനം (citizen journalism) വളർന്നു. സാധാരണക്കാർക്ക് വാർത്തകളും വിവരങ്ങളും പങ്കുവെക്കാനും പൊതു ചർച്ചകളിൽ പങ്കെടുക്കാനും സാധിച്ചു.

മറുവശത്ത്, "വ്യാജവാർത്തകളുടെയും" (fake news) തെറ്റായ വിവരങ്ങളുടെയും (misinformation) വ്യാപനം ഗുരുതരമായ പ്രശ്നമായി. സോഷ്യൽ മീഡിയയിലെ അൽഗോരിതങ്ങൾ ഇടപെടലിനെ (engagement) പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കാൻ രൂപകല്പന ചെയ്തിരിക്കുന്നതിനാൽ, സെൻസേഷണൽ, വൈകാരിക ഉള്ളടക്കം വസ്തുനിഷ്ഠമായതിനേക്കാൾ കൂടുതൽ വ്യാപനം നേടുന്നു. "എക്കോ ചേംബർ" (echo chamber) പ്രതിഭാസം - സമാന ചിന്താഗതിക്കാരുമായി മാത്രം ഇടപഴകൽ - ധ്രുവീകരണത്തിന് (polarization) കാരണമാകുന്നു.[10]

കേരളത്തിലും മലയാളി സമൂഹത്തിലും ഈ പ്രശ്നങ്ങൾ വ്യക്തമാണ്. രാഷ്ട്രീയ പാർട്ടികളുടെ സോഷ്യൽ മീഡിയ വിഭാഗങ്ങൾ സജീവമായി തെറ്റായ വിവരങ്ങൾ പ്രചരിപ്പിക്കുന്നു. സാമുദായിക പ്രശ്നങ്ങളിലും മതപരമായ വിഷയങ്ങളിലും വ്യാജവാർത്തകൾ സാമൂഹിക പിരിമുറുക്കം സൃഷ്ടിക്കുന്നു. WhatsApp-ൽ കൂട്ട അയയ്ക്കുന്ന സന്ദേശങ്ങൾ (forwards) വഴി പരിശോധിക്കാത്ത വിവരങ്ങൾ വ്യാപകമായി പ്രചരിക്കുന്നു.

സോഷ്യൽ മീഡിയയുടെ മറ്റൊരു പ്രധാന സംഭാവന സാമൂഹിക പ്രസ്ഥാനങ്ങളുടെ സമാഹരണമാണ്. അറബ് വസന്തം (Arab Spring) മുതൽ #MeToo പ്രസ്ഥാനം വരെ, സോഷ്യൽ മീഡിയ പ്രതിഷേധങ്ങൾ സംഘടിപ്പിക്കുന്നതിനും സാമൂഹിക മാറ്റം പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നതിനും ഫലപ്രദമായി ഉപയോഗിച്ചിട്ടുണ്ട്. കേരളത്തിൽ, പരിസ്ഥിതി സംരക്ഷണം, സ്ത്രീകളുടെ സുരക്ഷ, രാഷ്ട്രീയ അഴിമതി തുടങ്ങിയ വിഷയങ്ങളിൽ സോഷ്യൽ മീഡിയ ആക്ടിവിസം ശക്തമാണ്.

സ്വകാര്യതയും സുരക്ഷയും

സോഷ്യൽ മീഡിയയുടെ ഏറ്റവും ഗുരുതരമായ പ്രശ്നങ്ങളിലൊന്ന് സ്വകാര്യതയുടെ (privacy) ലംഘനമാണ്. ഉപയോക്താക്കൾ തങ്ങളുടെ വ്യക്തിഗത വിവരങ്ങൾ സ്വമേധയാ പങ്കുവെക്കുന്നു, പക്ഷേ ഈ ഡാറ്റ എങ്ങനെ ശേഖരിക്കപ്പെടുകയും ഉപയോഗിക്കപ്പെടുകയും വിൽക്കപ്പെടുകയും ചെയ്യുന്നു എന്നതിനെക്കുറിച്ച് മിക്കവർക്കും പൂർണമായ ധാരണയില്ല. കേംബ്രിഡ്ജ് അനലിറ്റിക്ക കേസ് ഡാറ്റയുടെ ദുരുപയോഗം എത്ര അപകടകരമാകുമെന്ന് വ്യക്തമാക്കി.[11]

സോഷ്യൽ മീഡിയ കമ്പനികൾ വൻതോതിൽ ഉപയോക്തൃ ഡാറ്റ ശേഖരിക്കുകയും ടാർഗെറ്റഡ് പരസ്യങ്ങൾക്കായി ഉപയോഗിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ഷോഷാന സുബോഫ് ഇതിനെ "നിരീക്ഷണ മുതലാളിത്തം" (surveillance capitalism) എന്ന് വിശേഷിപ്പിക്കുന്നു.[12] ഉപയോക്താക്കൾ തന്നെ ഉൽപ്പന്നമായി മാറുന്നു; അവരുടെ ശ്രദ്ധയും ഡാറ്റയും വിൽപ്പനയ്ക്കുള്ളവയാണ്.

സൈബർ ഭീഷണിയും (cyberbullying) ഓൺലൈൻ ഉപദ്രവവും (online harassment) മറ്റൊരു ഗുരുതരമായ പ്രശ്നമാണ്. സോഷ്യൽ മീഡിയയുടെ അജ്ഞാതത്വവും (anonymity) ദൂരവും അക്രമാത്മക പെരുമാറ്റം പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നു. സ്ത്രീകളും ന്യൂനപക്ഷങ്ങളും

പ്രത്യേകിച്ച് ഇത്തരം ഉപദ്രവങ്ങൾക്ക് വിധേയരാകുന്നു. മലയാളി സമൂഹത്തിലും, പ്രത്യേകിച്ച് സ്ത്രീകൾക്കും പുരോഗമന അഭിപ്രായങ്ങളുള്ളവർക്കും എതിരായ ഓൺലൈൻ ആക്രമണങ്ങൾ വർധിച്ചുവരുന്നു.

മാനസിക ആരോഗ്യ പ്രത്യാഘാതങ്ങൾ

സോഷ്യൽ മീഡിയയുടെ മാനസിക ആരോഗ്യത്തിലുള്ള (mental health) പ്രത്യാഘാതങ്ങൾ സമീപകാല ഗവേഷണങ്ങളിൽ വ്യാപകമായി ചർച്ച ചെയ്യപ്പെടുന്നു. അമിതമായ സോഷ്യൽ മീഡിയ ഉപയോഗം ഉത്കണ്ഠ (anxiety), വിഷാദം (depression), ഏകാന്തത (loneliness), സാമൂഹി0ക താരതമ്യം, കുറഞ്ഞ ആത്മാഭിമാനം (low self-esteem) എന്നിവയുമായി ബന്ധപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.[13]

"FOMO" (Fear of Missing Out - ഒഴിവാക്കപ്പെടുമോ എന്ന ഭയം) എന്ന പ്രതിഭാസം സോഷ്യൽ മീഡിയയുമായി അടുത്ത ബന്ധമുള്ളതാണ്. മറ്റുള്ളവരുടെ ജീവിതം കൂടുതൽ സംതൃപ്തവും ആവേശകരവുമാണെന്ന് കാണുമ്പോൾ, ഉപയോക്താക്കൾ അസംതൃപ്തിയും അപര്യാപ്തതയും (inadequacy) അനുഭവിക്കുന്നു. ഇൻസ്റ്റഗ്രാമിലെ "പെർഫെക്റ്റ്" ജീവിതചിത്രങ്ങൾ യാഥാർത്ഥ്യബോധത്തെ വികൃതമാക്കുന്നു.

സോഷ്യൽ മീഡിയാ ആസക്തി (addiction) മറ്റൊരു ഗുരുതരമായ പ്രശ്നമാണ്. പ്ലാറ്റ്ഫോമുകൾ നിരന്തരമായ ഇടപെടലിനായി രൂപകല്പന ചെയ്തിരിക്കുന്നു; അറിയിപ്പുകൾ, അനന്തമായ സ്ക്രോളിംഗ്, "ലൈക്കുകളുടെ" ഡോപാമൈൻ പ്രോത്സാഹനം - എല്ലാം ആസക്തിയുടെ മാനസിക യന്ത്രവൽക്കരണം സൃഷ്ടിക്കുന്നു. ഡിജിറ്റൽ വെല്ലുവിളികൾ (digital wellbeing) ഇപ്പോൾ പൊതുജനാരോഗ്യ പ്രശ്നമായി അംഗീകരിക്കപ്പെടുന്നു.

സാമ്പത്തിക പ്രത്യാഘാതങ്ങൾ

സോഷ്യൽ മീഡിയ സമ്പദ്വ്യവസ്ഥയെയും പ്രവർത്തനരീതികളെയും മാറ്റിമറിച്ചു. ഡിജിറ്റൽ മാർക്കറ്റിംഗ്, ഇൻഫ്ലുവൻസർ സമ്പദ്വ്യവസ്ഥ, ഇ-കൊമേഴ്സ് എന്നിവ സോഷ്യൽ മീഡിയയെ കേന്ദ്രീകരിച്ച് വികസിച്ചു. ചെറുകിട വ്യവസായങ്ങൾക്ക് സോഷ്യൽ മീഡിയ വിലകുറഞ്ഞ പരസ്യ മാർഗം നൽകി. കേരളത്തിലെ നിരവധി സ്റ്റാർട്ടപ്പുകളും ചെറുകിട വ്യാപാരികളും ഫേസ്ബുക്ക്, ഇൻസ്റ്റഗ്രാം എന്നിവയിലൂടെ മാർക്കറ്റിംഗ് നടത്തുന്നു.

"ഗിഗ് ഇക്കണോമി" (gig economy) എന്ന പ്രതിഭാസവും സോഷ്യൽ മീഡിയയുമായി ബന്ധപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ഫ്രീലാൻസ് ജോലികൾ, കണ്ടന്റ് ക്രിയേഷൻ, ഇൻഫ്ലുവൻസർ പ്രവർത്തനം എന്നിവ പുതിയ തൊഴിൽ അവസരങ്ങൾ സൃഷ്ടിച്ചു. എന്നാൽ ഇത്തരം ജോലികളുടെ അസ്ഥിരതയും (instability) തൊഴിൽ സുരക്ഷയുടെ അഭാവവും പ്രശ്നങ്ങളാണ്.

നിയന്ത്രണവും നിയമനിർമ്മാണവും

സോഷ്യൽ മീഡിയയുടെ സങ്കീർണ്ണമായ പ്രത്യാഘാതങ്ങൾ നിയമനിർമ്മാണത്തിന്റെയും നിയന്ത്രണത്തിന്റെയും ആവശ്യകത ഉയർത്തുന്നു. യൂറോപ്യൻ യൂണിയന്റെ GDPR (General Data Protection Regulation) പോലുള്ള നിയമങ്ങൾ ഡാറ്റ സംരക്ഷണത്തിന് മാനദണ്ഡങ്ങൾ നിശ്ചയിച്ചു. ഇന്ത്യയിൽ, വ്യക്തിഗത ഡാറ്റ സംരക്ഷണ നിയമം (Personal Data Protection Bill) പാസാക്കിയിട്ടുണ്ട്.

എന്നാൽ നിയന്ത്രണവും അഭിപ്രായ സ്വാതന്ത്ര്യവും തമ്മിലുള്ള സന്തുലനം സങ്കീർണ്ണമാണ്. വ്യാജവാർത്തകൾ നിയന്ത്രിക്കാനുള്ള ശ്രമങ്ങൾ സെൻസർഷിപ്പായി മാറുന്ന അപകടമുണ്ട്. ഇന്ത്യയിലെ Information Technology Act, 2000-ന്റെ വിവാദപരമായ വകുപ്പുകൾ ഈ പ്രശ്നം വ്യക്തമാക്കുന്നു.

നിഗമനം

സോഷ്യൽ മീഡിയയുടെ സാമൂഹിക ആഘാതം ആഴത്തിലുള്ളതും ബഹുമുഖവുമാണ്. ആശയവിനിമയത്തിന്റെ അടിസ്ഥാന സ്വഭാവത്തെ പരിവർത്തനം ചെയ്ത സോഷ്യൽ മീഡിയ, സാമൂഹിക ബന്ധങ്ങൾ, സ്വത്വനിർമ്മാണം, വിവരപ്രചാരണം, രാഷ്ട്രീയ പൊതുമണ്ഡലം എന്നിവയെ പുനർനിർവചിച്ചു. ഗുണദോഷങ്ങൾ സഹകരിച്ചുള്ള ഈ സാങ്കേതികവിദ്യ സമകാലിക സമൂഹത്തിന്റെ അവിഭാജ്യ ഘടകമായി മാറിയിരിക്കുന്നു.

നല്ല വശത്ത്, സോഷ്യൽ മീഡിയ ആശയവിനിമയത്തെ ജനാധിപത്യവൽക്കരിച്ചു, അകന്നുപോയ ബന്ധങ്ങളെ പുനഃസ്ഥാപിച്ചു, സാമൂഹിക പ്രസ്ഥാനങ്ങൾക്ക് വേദിയൊരുക്കി,

സാമ്പത്തിക അവസരങ്ങൾ സൃഷ്ടിച്ചു. ചീത്ത വശത്ത്, തെറ്റായ വിവരങ്ങളുടെ വ്യാപനം, സ്വകാര്യതാ ലംഘനം, മാനസിക ആരോഗ്യ പ്രശ്നങ്ങൾ, സാമൂഹിക ധ്രുവീകരണം എന്നിവ ഗുരുതരമായ വെല്ലുവിളികൾ സൃഷ്ടിച്ചു.

മലയാളി സമൂഹത്തെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം, സോഷ്യൽ മീഡിയയുടെ പ്രത്യാഘാതങ്ങൾ പ്രത്യേകം പ്രധാനമാണ്. ഉയർന്ന സാക്ഷരത, സാങ്കേതിക സ്വീകാര്യത, പ്രവാസ സമൂഹം എന്നിവ കേരളത്തിൽ സോഷ്യൽ മീഡിയയെ ഒരു പ്രധാന സാമൂഹിക-സാംസ്കാരിക ശക്തിയാക്കി മാറ്റിയിരിക്കുന്നു. രാഷ്ട്രീയ ചർച്ചകൾ മുതൽ സാംസ്കാരിക പ്രകടനങ്ങൾ വരെ, സോഷ്യൽ മീഡിയ മലയാളി ജീവിതത്തിന്റെ എല്ലാ മേഖലകളിലും വ്യാപിച്ചിരിക്കുന്നു.

ഭാവിയിലേക്കുള്ള വഴി സന്തുലിതമായ സമീപനമാണ്. സോഷ്യൽ മീഡിയയുടെ നല്ല സാധ്യതകൾ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുകയും അതിന്റെ നെഗറ്റീവ് പ്രത്യാഘാതങ്ങൾ കുറയ്ക്കാനുള്ള നടപടികൾ സ്വീകരിക്കുകയും ചെയ്യേണ്ടതുണ്ട്. ഡിജിറ്റൽ സാക്ഷരത പരിപാടികൾ, ഉചിതമായ നിയമനിർമ്മാണം, പ്ലാറ്റ്ഫോമുകളുടെ ഉത്തരവാദിത്തം, ഉപയോക്തൃ ബോധവൽക്കരണം എന്നിവ ആവശ്യമാണ്.

സോഷ്യൽ മീഡിയ യുഗം തുടരുന്നതിനാൽ, നിരന്തരമായ വിമർശനാത്മക പഠനവും വിശകലനവും അത്യാവശ്യമാണ്. സാങ്കേതികവിദ്യ നമ്മെ നിയന്ത്രിക്കുന്നതിനുപകരം, നാം സാങ്കേതികവിദ്യയെ ബോധപൂർവവും ഉത്തരവാദിത്തബോധത്തോടെയും ഉപയോഗിക്കേണ്ടതുണ്ട്. സോഷ്യൽ മീഡിയയുടെ ശക്തി അതിന്റെ പരിമിതികളും അപകടങ്ങളും മനസ്സിലാക്കുന്നതിലൂടെ മാത്രമേ നമുക്ക് ഒരു സമതുലിതവും മാനുഷികവുമായ ഡിജിറ്റൽ ഭാവി സൃഷ്ടിക്കാൻ കഴിയൂ.

അവലംബങ്ങൾ

1. Kemp, Simon. *Digital 2024: Global Overview Report*. DataReportal, January 2024.
2. McLuhan, Marshall. *Understanding Media: The Extensions of Man*. New York: McGraw-Hill, 1964.
3. Berger, Peter L., and Thomas Luckmann. *The Social Construction of Reality: A Treatise in the Sociology of Knowledge*. New York: Anchor Books, 1966.
4. Habermas, Jürgen. *The Structural Transformation of the Public Sphere: An Inquiry into a Category of Bourgeois Society*. Translated by Thomas Burger. Cambridge, MA: MIT Press, 1989.
5. Jenkins, Henry. *Convergence Culture: Where Old and New Media Collide*. New York: New York University Press, 2006.
6. Castells, Manuel. *The Rise of the Network Society: The Information Age: Economy, Society, and Culture*. Vol. 1. Malden, MA: Blackwell Publishers, 2000.
7. Turkle, Sherry. *Alone Together: Why We Expect More from Technology and Less from Each Other*. New York: Basic Books, 2011.
8. Putnam, Robert D. *Bowling Alone: The Collapse and Revival of American Community*. New York: Simon & Schuster, 2000.
9. Goffman, Erving. *The Presentation of Self in Everyday Life*. Garden City, NY: Doubleday, 1959.
10. Sunstein, Cass R. *#Republic: Divided Democracy in the Age of Social Media*. Princeton, NJ: Princeton University Press, 2017.
11. Cadwalladr, Carole, and Emma Graham-Harrison. “Revealed: 50 Million Facebook Profiles Harvested for Cambridge Analytica in Major Data Breach.” *The Guardian*, March 17, 2018.
12. Zuboff, Shoshana. *The Age of Surveillance Capitalism: The Fight for a Human Future at the New Frontier of Power*. New York: PublicAffairs, 2019.

13. Twenge, Jean M., et al. "Increases in Depressive Symptoms, Suicide-Related Outcomes, and Suicide Rates Among U.S. Adolescents After 2010 and Links to Increased New Media Screen Time." *Clinical Psychological Science* 6, no. 1 (2018): 3–17.